

Mgr. Kamil Rudolecký

I. místopředseda

V Brně dne 5. března 2007
Č.j.: 04701/2007/420

Vážený pane primátore,

dne 22.2.2007 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel Váš dopis č.j. P-297/07 ze dne 19.2.2007 s informacemi o projektu „Projekt celoživotního vzdělávání 1st International School“. Úřad dále eviduje ze strany Magistrátu města Ostravy dvě žádosti, a sice dotaz odboru legislativního a právního Magistrátu města Ostravy ze dne 15.2.2007 a dále dotaz odboru ekonomického rozvoje ze dne 19.2.2007. Vzhledem k tomu, že uvedené žádosti se týkají šetřeného projektu, dovoluji si odpovědi Úřadu na uvedené dotazy zahrnout do tohoto dopisu.

Jak vyplývá z Vašeho dopisu, v projektu figuruje několik subjektů – Statutární město Ostrava jako nositel projektu, Základní a mateřská škola Ostrava, Ostrčilova 1, příspěvková organizace a Education Centre of Ostrava, o.p.s., která byla vybrána na základě otevřeného transparentního a nediskriminačního výběrového řízení. Role posledně jmenované společnosti v projektu není, na základě poskytnutých údajů, zcela zřejmá. Základní a mateřská škola Ostrava, Ostrčilova 1, příspěvková organizace, má v rámci formálního vzdělávání (tj. předškolní, základní a střední) projektu zajišťovat předškolní vzdělávání a první stupeň základní školy. Nižší a vyšší stupeň gymnaziální výuky by měla realizovat 1st International School of Ostrava – soukromé gymnázium, s.r.o., která není sice uvedena ve výčtu partnerů projektu, nicméně takto vystupuje.

Pokud jde o tzv. neformální část projektu, tedy vzdělávání dospělých, není blíže specifikováno, kterým z partnerů budou služby poskytovány.

Z hlediska práva platného v oblasti veřejné podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství (dále jen „veřejná podpora“) má poskytování veřejných prostředků na činnosti, které spočívají v nabízení zboží a služeb na trhu (tedy podnikání), neblahé důsledky pro řádné fungování hospodářské soutěže. Všude tam, kde veřejná podpora zvýhodňuje podnikání a dotýká se navíc i vzájemného obchodu mezi členskými státy Evropské unie, platí obecný zákaz jejího poskytování, pokud Evropská komise nebo předpisy o veřejné podpoře nestanoví jinak.

Je důležité zdůraznit, že nezáleží na postavení či právní formě subjektu, který podnikání ve výše uvedeném smyslu vyvíjí. Pokud například obecně prospěšná společnost čerpá podporu z veřejných zdrojů na činnost, kterou však vykonává na trhu v rámci hospodářské soutěže s ostatními hospodářskými subjekty, může být i tato příjemcem veřejné podpory a podléhat příslušným předpisům.

V oblasti vzdělávání platí zvláštní výjimka pro podporu poskytovanou státním (krajským, obecním) školám na tzv. povinné vzdělávání. Tato činnost není považována za podnikání. Pokud jde o privátní školy nabízející stejné služby, neexistuje jednoznačný

výklad. Rozhodnutí Evropské komise však naznačují, že zde je na místě zkoumat všechny znaky veřejné podpory.

V tomto duchu by podpora směřující Základní a mateřské škole Ostrava, Ostrčilova 1, příspěvková organizace na účely předškolního a prvostupňového základního vzdělávání nepředstavovala vůbec veřejnou podporu, pokud je tato škola zřízena městem, krajem či státem. Pokud jde o podporu na nižší a vyšší stupeň gymnaziální výuky pro 1st International school of Ostrava – soukromé gymnázium s.r.o., zde nelze přítomnost veřejné podpory zcela vyloučit, zejména pokud má být výuka nabízena kromě českého jazyka i v jiných jazycích.

Financování neformální části z veřejných zdrojů pak podle názoru Úřadu představuje veřejnou podporu bez ohledu na to, kdo tyto služby bude zajišťovat. Neformální vzdělávání v plánovaném obsahu (jazykové školení, IT vzdělávání, základy obchodu) a pro definovanou cílovou skupinu (nejen nezaměstnaní, ale také osoby na rodičovské dovolené, absolventi středních a vysokých škol, muži a ženy nad 50 let a zaměstnanci firem) je totiž běžně předmětem komerčně zaměřených vzdělávacích subjektů, které jsou na území města Ostravy zastoupeny několika soukromými vzdělávacími společnostmi. Vzhledem k tomu, že v těchto společnostech působí zahraniční osoby, naplnění znaku „ovlivnění obchodu mezi členskými státy Evropské unie“ je pak nesporné.

Jednou z možností, jak poskytovat prostředky z veřejných zdrojů na účely vzdělávání, které nespadá do tzv. povinného vzdělávání (viz výše), je uzavření tzv. závazku veřejné služby. Úvodem je na místě zdůraznit, že závazek veřejné služby může být uzavřen pouze tehdy, pokud splňuje určité podmínky. Za veřejnou službu nelze prohlásit jakoukoli službu. Intervence veřejného orgánu musí být oprávněná z hlediska povahy a potřeby veřejné služby. Jak vyplývá z rozhodnutí Evropské komise, tato se staví odmítavě k podporám, které zasahují do hospodářských aktivit, které jsou v dostatečné míře v daném místě zastoupené. Jinými slovy, pokud je službu schopna zajistit v dostatečné míře trh, není intervence veřejnoprávních orgánů odůvodněná. Z poslední doby lze uvést případ podpory na vybudování vysokorychlostního internetu v Nizozemsku, která měla kromě běžných internetových služeb zajišťovat také tzv. „elektronickou veřejnou správu“ (e-Government) a umožnit přístup k rozšířeným internetovým službám také pro nezaměstnané a starší osoby. V místě se zároveň nacházeli dva operátoři, kteří již nabízeli internetové připojení. Evropská komise podporu nepovolila, a to ani s odkazem na službu ve veřejném zájmu, s odůvodněním, že internetové služby jsou v místě již dostupné.

Podle názoru Úřadu je tak závazek na místě v případě zajištění nižšího a vyššího stupně gymnaziální výuky ze strany 1st International school of Ostrava – soukromé gymnázium s.r.o. (popř. předškolního a prvostupňového základního vzdělávání, pokud Základní a mateřská škola Ostrava, Ostrčilova 1, příspěvková organizace není státní (krajskou, obecní) školou).

Část projektu zaměřená na zajištění neformálního vzdělávání zasahuje výrazně do stávajících služeb v místě dostupných. Účast veřejných prostředků zde je spojená s vysokým rizikem neoprávněné veřejné podpory. Z tohoto důvodu projekt doporučujeme notifikovat z důvodu právní jistoty Evropské komisí.

Pokud jde o vyjádření k dotazu odboru ekonomického rozvoje ze dne 19.2.2007, zda je možné u podpory v rámci přednětého projektu využít tzv. blokovou výjimku dle Nařízení Evropské komise č. 68/2001 na podpory vzdělávání, je třeba upozornit, že zmíněná bloková výjimka smí být aplikovaná pouze u subjektu, kterému vznikají náklady z titulu školení vlastních zaměstnanců (podporu podle uvedené blokované výjimky může čerpat např. firma, která si objednala u externí agentury školení vedoucích pracovníků v oblasti managementu, a to na náklady, které jsou podle blokované výjimky uznatelné).

K. dotazům uvedeným v žádosti odboru legislativního a právního ze dne 15.2.2007:

1) Jak vyplývá z předpisů upravujících závazek veřejné služby, pro účely určení výše vyrovnávací platby lze zahrnout pouze náklady, které jsou spojené s provozováním služeb obecného hospodářského zájmu (čl. 5 odst. 2 Rozhodnutí Komise o použití čl. 86 odst. 2 Smlouvy o ES na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby poskytované určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (dále jen „Rozhodnutí“). Kromě jiného se může jednat i o náklady spojené s investicemi, zejména pokud se týkají infrastruktury a jsou nezbytné pro provozování služby. Podle názoru Úřadu je zahrnutí nákladů spojených s infrastrukturou oprávněné jen tehdy, pokud se v místě nenacházejí prostory, které by byly pro danou službu vhodné. V opačném případě není vynakládání veřejných prostředků na budování dalších kapacit, které jsou již v místě dostupné, nezbytné.

Předpokládám, že v daném případě bude pozemek včetně zadotované stavby stále v majetku města. S ohledem na tuto skutečnost považuji za bezpředmětné uvádět dotaci v řádu služby. Pokud jde o vymezení závazku veřejné služby, ten by měl obsahovat tyto náležitosti: povahu a délku trvání závazku veřejné služby, označení dotčeného podniku a území, povahu případných výhradních nebo zvláštních práv udělených podniku (ve smyslu výhradního práva zajišťovat danou službu), ukazatele pro výpočet, kontrolu a hodnocení vyrovnávací platby a opatření směřující k vyvážení a vrácení jakéhokoli přebytku u vyrovnávací platby. Úprava dispozičních práv k majetku mezi městem a pověřeným subjektem zde tedy nemusí být nutně zmiňována a může být předmětem jiných dohod, zejména pokud přímo nesouvisí s výkonem služby obecného hospodářského zájmu.

2) Subjekt pověřený závazkem veřejné služby musí na straně nákladů vyčíslit ty, které byly skutečně vynaložené při plnění tohoto závazku. Na straně příjmů pak musí být zahrnuty mimo jiné veškeré výhody, které dotčenému subjektu plynuly, například i v podobě výhody neplacení určité části obvyklého nájemného z užívání pozemků či budov (viz čl. 5 odst. 1 pododst. 2, resp. čl. 5 odst. 3 Rozhodnutí). Podle názoru Úřadu zvýhodněná dispozice s pozemkem a budovou (výpůjčka či zvýhodněný nájem) představuje zvýhodnění, které je nutné zahrnout na straně příjmů. V praxi to pak znamená, že na jedné straně jsou předloženy vynaložené náklady, oproti kterým musí být na straně příjmů vykázána poskytnutá výhoda, která v případě zvýhodněného nájmu představuje rozdíl mezi skutečně hrazeným nájemným a tržní výší nájemného.

3) Platnost Nařízení Evropské komise č. 68/2001 ve znění Nařízení č. 363/2004 byla prodloužena do 30.6.2008.

S pozdravem

Vážený pan
Ing. Petr Kajnar
primátor
Statutární město Ostrava
Prokešovo nám. 8
729 30 Ostrava